

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра історії, теорії мистецтв та виконавства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної і
наглядової роботи та рекрутації,
проф. Таврилюк С. В.
Протокол № 2
від «18» жовтня 2017 р.

№ 37418102017

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

СУЧАСНІ СИСТЕМИ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ ТА
ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

підготовки магістра
спеціальності 025 Музичне мистецтво
023 Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація
освітньої програми Музичне мистецтво,
Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація

Луцьк – 2017

Програма навчальної дисципліни «Сучасні системи мистецької освіти та інклюзивного навчання» підготовки магістра, галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальностей 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», 025 «Музичне мистецтво», за освітніми програмами «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», «Музичне мистецтво». – 2017. – 12 с.

Розробник: Кузава І. Б. – доктор педагогічних наук, професор

Рецензент: Лякішева А.В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства

протокол ___ від _____ 2017 р.

Завідувач кафедри: _____ (Ігнатова Л.П.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету культури та мистецтв

протокол № ___ від _____ 2017 р.

Голова науково-методичної комісії факультету культури та мистецтв _____ (Шиманський П.Й.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	02 Культура і мистецтво 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація 025 Музичне мистецтво Другий (магістерський)	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>90/ 3</u>		Рік навчання <u>5</u>
		Семестр <u>9</u>
ІНДЗ: €		Лекції <u>20</u> год.
		Практичні <u>16</u> год.
		Самостійна робота <u>48</u> год.
	Консультації <u>6</u> год.	
	Форма контролю: іспит	

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	02 Культура і мистецтво 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація 025 Музичне мистецтво Другий (магістерський)	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>90/ 3</u>		Рік навчання <u>6</u>
		Семестр <u>11</u>
ІНДЗ: €		Лекції <u>10</u> год.
		Практичні <u>4</u> год.
		Самостійна робота <u>66</u> год.
	Консультації <u>10</u> год.	
	Форма контролю: іспит	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Робоча програма з навчальної дисципліни «Сучасні системи мистецької освіти та інклюзивного навчання» є нормативним документом Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою історії, теорії мистецтв та виконавства на основі освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до навчального плану для галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальностей 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» та 025 «Музичне мистецтво» денної та заочної форми навчання. Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач другого (магістерського) рівня відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Сучасні системи мистецької освіти та інклюзивного навчання», необхідне методичне

забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Мета вивчення курсу – підготовка майбутніх фахівців у галузі музичного та образотворчого мистецтва до рівня і тенденцій розвитку сучасної науки, ознайомлення з провідними методичними системами мистецької освіти та виховання, вивчення теоретичних засад найкращих досягнень визначних педагогів світу, аналіз авторських концепцій та методик музичної освіти та виховання, осмислення та можливості застосування їхнього практичного досвіду в сучасній мистецькій освіті; засвоєння філософських, нормативно-правових та організаційних основ інклюзивного навчання.

Завдання вивчення курсу:

- систематизація знань студентів щодо загальної характеристики цілісної педагогічної системи;
- розкриття і аналіз в історичній ретроспективі зародження та розвитку різноманітних підходів до мистецької освіти;
- формування у студентів вміння аналізувати, порівнювати підходи до різноманітних систем мистецької освіти України та зарубіжних країн;
- розвиток у студентів самостійності мислення і потреби в самоосвіті та саморозвитку;
- систематизація знань студентів щодо основних положень інклюзивної освіти;
- формування інтересу до майбутньої професійної діяльності;
- виховання основ професійного мислення студентів.

3. У процесі вивчення курсу магістр формує такі освітні і професійні **компетентності**, що включають здатність до:

- набуття знань щодо становлення і розвитку систем мистецької освіти зарубіжних країн в історичній ретроспективі;
- вивчення, узагальнення та впровадження в практичну роботу передового мистецького досвіду зарубіжних країн;
- аналізу і творчого переосмислення провідних авторських методик та педагогічних систем мистецької освіти зарубіжних країн;
- використання в мистецько-педагогічному процесі сучасних методів та прийомів інклюзивного навчання і виховання;
- естетичного оцінювання і впровадження кращих зразків мистецтва у художньо-педагогічну діяльність;
- вироблення у студентів професійних орієнтирів щодо майбутньої художньо-виховної діяльності;
- здатність брати участь у професійних дискусіях та інтерактивних обговореннях, логічно аргументуючи власну точку зору;
- здатність використовувати інноваційні технології в практичній діяльності;
- володіння практичними способами пошуку наукової і професійної інформації з використанням сучасних комп'ютерних засобів, мережевих технологій, баз даних і знань;
- володіння дослідницькими навичками щодо вивчення актуальних проблем розвитку інклюзивної освіти в сучасному світі;
- здатність розуміти високу соціальну значущість професії, відповідально і якісно виконувати професійні завдання, дотримуючись принципів професійної етики;

– здатність застосовувати професійно-профільовані знання з мистецтва в управлінській діяльності навчального закладу з інклюзивним навчанням.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів**:

1. Історичний та загальний огляд розвитку систем мистецької освіти та інклюзивного навчання від зародження до кінця ХІХ ст.
2. Концептуальні засади розвитку провідних педагогічних систем мистецької освіти та інклюзивного навчання ХХ – початку ХХІ ст.

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Історичний та загальний огляд розвитку систем мистецької освіти та інклюзивного навчання від зародження до кінця ХІХ ст.					
Тема 1. Синкретичне мистецтво первісного суспільства та естетика міфологічного світогляду в музично-естетичному вихованні стародавніх цивілізацій.	13	2	2	8	1
Тема 2. Історія розвитку інклюзивної освіти у психолого-педагогічній науці.	15	4	2	8	1
Тема 3. Світоглядні детермінанти розвитку музичної освіти за доби Середньовіччя, Відродження та Просвітництва	13	2	2	8	1
Тема 4. Основні напрямки розвитку західноєвропейської теорії і практики мистецької освіти та інклюзивного навчання у ХІХ столітті.	13	2	2	8	1
Змістовий модуль 2. Концептуальні засади розвитку провідних педагогічних систем мистецької освіти та інклюзивного навчання ХХ – початку ХХІ ст.					
Тема 5. Сучасна практика організації інклюзивного навчання.	13	4	4	8	1
Тема 6. Інтегративні тенденції розвитку систем мистецької освіти в контексті культури Новітнього часу.	19	6	4	8	1
Всього	90	20	16	48	6

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. Роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Історичний та загальний огляд розвитку систем мистецької освіти та інклюзивного навчання від зародження до кінця ХІХ ст.					
Тема 1. Синкретичне мистецтво	15	2	1	10	2

первісного суспільства та естетика міфологічного світогляду в музично-естетичному вихованні стародавніх цивілізацій.					
Тема 2. Історія розвитку інклюзивної освіти у психолого-педагогічній науці.	16	2	-	12	2
Тема 3. Світоглядні детермінанти розвитку музичної освіти за доби Середньовіччя, Відродження та Просвітництва.	14	1	-	12	1
Тема 4. Основні напрямки розвитку західноєвропейської теорії і практики мистецької освіти та інклюзивного навчання у XIX столітті.	13	1	1	10	1
Змістовий модуль 2. Концептуальні засади розвитку провідних педагогічних систем мистецької освіти та інклюзивного навчання XX – початку XXI ст.					
Тема 5. Сучасна практика організації інклюзивного навчання.	18	2	2	12	2
Тема 6. Інтегративні тенденції розвитку систем мистецької освіти в контексті культури Новітнього часу.	14	2	-	10	2
Всього	90	10	4	66	10

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Тема	Кількість годин	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Синкретичне мистецтво первісного суспільства та естетика міфологічного світогляду в музично-естетичному вихованні стародавніх цивілізацій. 1. Розкрити сутність синкретичного мистецтва первісного суспільства. 2. Охарактеризувати естетичні погляди древніх греків про красу людини. 3. Проаналізувати античні теорії музично-естетичного виховання у працях Платона і Аристотеля.	8	12
Історія розвитку інклюзивної освіти у психолого-педагогічній науці. 1. Загальна характеристика зарубіжних науково-практичних підходів щодо інклюзивної освіти дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку. 2. Аналіз досвіду країн Північної Америки, Європи та пострадянського простору щодо розвитку інклюзивної освіти дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку.	8	10
Світоглядні детермінанти розвитку мистецької освіти за доби Середньовіччя, Відродження та Просвітництва.	8	12

<p>1. Розкрити основні принципи, на яких ґрунтувались естетичні ідеали західноєвропейського Середньовіччя.</p> <p>2. Охарактеризувати середньовічну систему церковної і світської освіти. Яке місце посідала в ній музична освіта.</p> <p>3. Розкрити сутність та значення реформи музичного теоретика та педагога доби Середньовіччя Гвідо д'Ареццо.</p> <p>4. Проаналізувати, які ідеї стали найвищим досягненням музичної педагогіки епохи Ренесансу.</p> <p>5. Дати характеристику художніх стилів доби Просвітництва: бароко і класицизму.</p>		
<p>Основні напрямки розвитку західноєвропейської теорії і практики мистецької освіти та інклюзивного навчання у ХІХ столітті.</p> <p>1. Охарактеризувати основні художні напрями європейської культури ХІХ ст.: класицизм, романтизм, реалізм.</p> <p>2. Визначити основні чинники, під впливом яких розвивалась мистецька освіта ХІХ ст.</p> <p>3. Розкрити основні суперечності та недоліки у масовій мистецькій освіті ХІХ ст.</p>	8	12
<p>Сучасна практика організації інклюзивного навчання.</p> <p>1. Проаналізувати сучасні шляхи впровадження інклюзивної освіти у вітчизняній системі освіти.</p> <p>2. Здійснити аналіз підготовки педагогічних кадрів для реалізації інклюзивної освіти.</p> <p>3. Дати загальну характеристику корекційно-розвивальній роботі як складовій інклюзивного навчання.</p>	8	10
<p>Інтегративні тенденції розвитку систем мистецької освіти в контексті культури Новітнього часу.</p> <p>1. Охарактеризувати основні протиріччя ХХ ст., які позначились на розвитку художньої культури.</p> <p>2. Проаналізувати художньо-естетичні напрями новітнього мистецтва ХХ ст.</p> <p>3. Визначити основні тенденції розвитку мистецтва ХХ ст.</p>	8	10
Разом	48	66

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

1. На основі аналізу науково-методичної літератури, педагогічної преси підготувати реферати за нижче вказаною тематикою:

- Сучасні тенденції розвитку інклюзивної освіти в Україні.
- Залучення батьків до процесу інклюзивного навчання.
- Інклюзивна освіта як наукова проблема.
- Нормативно-правова база інклюзивної освіти: аналіз українського законодавства.
- Моделі реалізації інклюзивної освіти в умовах загальноосвітнього навчального закладу.
- Синкретичне мистецтво первісних людей.

- Ідеї музичного виховання в теорії Платона.
- Творчість Аристотеля – кульмінація музично-педагогічної думки античних часів.
- Гвідо із Ареццо – реформатор церковного співу, винахідник нової системи нотного письма.
- Доба Відродження – вершина світової культури.
- Загальні тенденції розвитку мистецької освіти епохи Ренесансу.
- «Велика дидактика» Я.А.Коменського.
- Педагогічні погляди Дж.Локка.
- Нові стильові напрямки в мистецтві доби Просвітництва.
- Основні напрямки розвитку західноєвропейської теорії й практики музичної освіти в ХІХ ст.
- Художньо-естетичні напрямки новітнього мистецтва ХХ ст.: модернізм, постмодернізм, експресіонізм, абстракціонізм та ін.
- Система музично-ритмічного виховання Е.Жак-Далькроза.
- Система музичного виховання дітей З.Кодая.
- Особливості болгарського методу «Столібца» Б.Трічкова.
- Провідні методичні компоненти музично-педагогічної системи К.Орфа.
- Вальдорфська педагогіка як міжнародний культурно-освітній рух.
- Світові тенденції організації змісту та структури мистецької освіти та художньо-естетичного виховання в розвинутих зарубіжних країнах.

Обсяг реферату – 8-10 сторінок тексту комп'ютерного набору. Робота має складатись з таких основних частин: титульна сторінка (на ній вказати кафедру, тему, прізвище студента, ім'я, рік); зміст, висновки, список використаних джерел(не менше 15 найменувань).

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається з двох змістових модулів та її вивчення передбачає виконання ІНДЗ. У цьому випадку підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 30 балів);
2. ІНДЗ (максимум 10 балів);
3. модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Поточний контроль (макс = 40 балів)						Модульний контроль (макс = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2		Модуль 3		
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2		ІНДЗ	МКР 1	МКР 2
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6			
5	5	5	5	5	5			
100								

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
	для екзамену
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бичкова Л. Кольористична культура античного світу/ Л.Бичкова. – Вища шк., 2003. – 135с.
2. Куришев Є.В. Теорія та практика музично-естетичного виховання за системою К.Орфа / Є.В. Куришев, Л.К. Куришева. – К.: ІСДОУ, 1994.
3. Ковалів В. Методика музичного виховання на релятивній основі / В.Ковалів. – К.: Муз. Україна, 1973. – 150с.
4. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія. – К.: «Самміт-Книга». – 2009. – 272 с.
5. Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади. – К., 2007. – 458 с.
6. Колупаєва А., Найда Ю., Таранченко О., Єфімова С., Слободянюк Н., Луценко І., Будяк Л. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Л. Даниленко. – К., 2007. – 172 с.
7. Концепція розвитку інклюзивної освіти [Текст] // Соціальний педагог. - 2010. - № 4(квітень). - С. 3-6.
8. Масол Л.М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія / Л.М.Масол. – К.: Промінь, 2006. – 432 с.
9. Музична естетика античного світу / Вступний нарис і зібрання текстів проф. О.Лосєва. – К: Муз. Україна, 1974. – 217 с.
10. Олексюк О.М. Музична педагогіка: Навч. посібник / О.М.Олексюк. – К.: КНУКіМ, 2006. – 188 с.
11. Падалка Г.М. Музична педагогіка: Курс лекцій з актуальних проблем викладання музичних дисциплін в системі педагогічної освіти / Г.М. Падалка // За ред. В.Бутенка. – Херсон: ХДПІ, 1995. – 103с.
12. Пояснювальна записка до Плану дій щодо запровадження інклюзивного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах на 2009-2012 рр. [Текст] : додаток до наказу М-ва освіти і науки України від 11.09.2009р. // Директор школи. - 2010. - № 1(січень). - С. 26-31.
13. Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України про освіту (щодо інтегрованого та інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах) [Текст] : проект // Соціальний педагог. - 2010. - № 8(серпень). - С. 6-20.

14. Ростовський О.Я. Лекції з історії західноєвропейської музичної педагогіки: Навч.посібник / О.Я.Ростовський. – Ніжин: вид-во НДПУ ім. Гоголя, 2003. – 193 с.

15. Рудницька О.П. Музика і культура особистості: проблеми сучасної педагогічної освіти / О.П.Рудницька. – К.: ІЗМН, 1998.

16. Уланова С. Нариси з історії європейської музичної освіти і виховання: Від античності до початку XIX століття / С.Уланова. – К.: Знання України, 2002. – 326 с.

Додаткова

1. Абашкіна Н.В. Принципи розвитку професійної освіти в Німеччині / Н.В.Абашкіна. – К., 1998.

2. Волинець Л. Загальна мистецька освіта в середній школі Данії / Л.Волинець // Мистецтво та освіта. – 2005. – №2. – С.25-28.

3. Волинець Л. Мистецька освіта у середній загальноосвітній школі Франції / Л.Волинець // Пластичні мистецтва. – 2002. – №1. – С.101-104.

4. Волинець Л. Художньо-естетична освіта в Японії / Л.Волинець // Мистецтво та освіта. – 2002. – №1. – С.28, 37-38.

5. Жак-Далькроз Э. Ритм / Э.Жак-Далькроз. – М.: Классика XXI, 2001. – 298 с.

6. Зязюн Л. Виховання мистецтвом у системі освіти Франції / Л.Зязюн // Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти: Зб. матеріалів науково-методологічного семінару. – Чернівці: Зелена Буковина, 2005. – С.22-24.

7. Кодай З. Избранные статьи / З.Кодай. – М.: Сов.композитор, 1983. – 400 с.
8. Фролкин В. Традиционные и новаторские черты современных зарубежных систем массового музыкального воспитания / В.Фролкин // Художественное воспитание подрастающего поколения: проблемы и перспективы, 1989. – с.59-75.

9. Шестаков В.П. От этоса к аффекту. История музыкальной эстетики от античности до XVIII века. Исследование / В.П.Шестаков. – М.: - Музыка, 1975. – 350с.

10. Элементарное музыкальное воспитание по системе Карла Орфа / Сост.Л.А.Баренбойм. – М.: Сов.композитор, 1978.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Данилова Е.В. Инклюзивное образование как долгосрочная стратегия [Электронный ресурс] // Соцполитика – информ.-аналит. портал. – 2007. – URL: <http://socpolitika.ru/rus/conferences/3985/3986/3988/document4065.shtml> (20.09.10).

2. Инклюзивное образование в контексте современной социальной политики [Электронный ресурс] // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. - 2010. - № 1. – URL: <http://health.best-host.ru/inclusion/> (20.09.10).

3. Инклюзивное образование : проблемы совершенствования образовательной политики и системы : материалы Междунар. конф., 19-20 июня 2008 года / [редкол.: Г.А. Бордовский (пред.) и др.]. – СПб. : Изд-во РГПУ, 2008. - 215с.; То же [Электронный ресурс]. - URL:<http://socpolitika.ru/files/rus.pdf> (20.09.10).

4. Инклюзивное образование. Справка [Электронный ресурс] // РИА Новости : [сайт]. – 17.09.09. – URL:<http://rian.ru/> (20.09.10).

5. Интегрированное (инклюзивное) образование: генезис и проблемы внедрения [Электронный ресурс] // МГПУ: [сайт]. – М., 2007. – URL:<http://mgpu.ru/article.php?article=129> (20.09.10).

6. Корой Е.Ф. Особенности инклюзивного образования в республике Молдова [Электронный ресурс] // Минский городской методический портал. – Минск, 2009. – URL: <http://mp.minsk.edu.by/s> (20.09.10)

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Синкретичне мистецтво первісного суспільства.
2. Класична античність в ідеалі калокагатії.
3. Міфологічна культура древніх греків.
4. Музично-педагогічна думка античної доби у працях Платона і Аристотеля.
5. Педагогічна діяльність видатного педагога Древнього Риму Марка Фабія Квінтіліана.
6. Теологічне світосприйняття доби Середньовіччя.
7. Унісонний церковний спів як символ мистецтва доби Середньовіччя.
8. Реформаторська діяльність Гвідо із Ареццо.
9. Антропоцентрична система світосприйняття за доби Відродження.
10. Поява гомофонного стилю в музиці, реформа нотного письма, виникнення нових музичних жанрів за доби Відродження.
11. Створення шкіл індивідуальної музичної майстерності: Г.Дюфаї, О.Лассо, Дж.Царліно, Дж.Палестріна та ін.
12. Доба Просвітництва як епоха розуму і науково-технічного перевороту, абсолютизація раціонального типу мислення.
13. «Велика дидактика» Я.А.Коменського.
14. Педагогічні погляди Дж.Локка.
15. Організація музичної освіти за доби Просвітництва: метризи, капели, сирітські притулки (conservatorio).
16. Педагогічна діяльність та методика навчання співу Й.-Г.Песталоцці.
17. Загальна характеристика епохи ХІХ століття.
18. Основні художні напрями епохи: класицизм, романтизм, реалізм.
19. Музично-педагогічні школи М.Клименті, К.Черні, Ф.Шопена, Ф.Ліста.
20. Цифровий нотопис П.Галена та методика Е.Шеве.
21. Метод Тонік Соль-фа навчання музики С.Глоувер і Дж.Кервена.
22. Суперечності та недоліки масової музичної освіти ХІХ ст.
23. Створення цілісних систем масового музичного виховання дітей (Е.Жак-Далькроза, К.Орфа, З.Кодая, Б.Трічкова та ін.) як основна тенденція розвитку західноєвропейської музичної педагогіки ХХ століття.
24. Система музично-ритмічного виховання Е.Жак-Далькроза.
25. Педагогічні ідеї К.Орфа («Шульверк»).
26. Елементарне музикування за системою К.Орфа як основа дитячої музичної творчості.
27. Педагогічна система З.Кодая як поєднання народного з високопрофесійним, вирішення музично-педагогічних проблем на національних засадах.
28. Метод «Столбіца» Б.Трічкова як візуалізація музичного навчання.
29. Новаторство методичної системи музичного виховання дітей М.Монтессорі.

30. Значення національних педагогічних систем музичного виховання дітей
К.Орфа, З.Кодая, Б.Трічкова.
31. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи.
32. Інклюзія – стратегія міжнародного законодавства.
33. Українське законодавство та нормативно-правові акти в галузі спеціальної та інклюзивної освіти.
34. Спеціальні заклади як кадровий та навчально-методичний ресурс інклюзивної освіти.
35. Класифікація порушень психофізичного розвитку у дітей в Україні та в розвинених країнах світу.
36. Основні напрями модернізації освітньої галузі.
37. Складання індивідуального навчального плану в умовах інклюзивного навчання.
38. Співробітництво та основні принципи командного підходу в умовах інклюзії.
39. Загальна характеристика моделей інклюзивної освіти.
40. Загальна характеристика зарубіжних науково-практичних підходів щодо інклюзивної освіти.